

279200

FAMILIA

FOIA ENCICLOPEDICA SI BELETRISTICA

CU ILUSTRATIUNI.

PROPRIETARJ, REDACTORU SI EDITORU :

BCU Cluj / Central University Library Cluj

IOSIFU VULCANU.

ANULU V. — 1869.

PESTA 1869.

cu tipariulu lui Alesandru Xocsi in Pesta.

279290

BCU Cluj / Central University Library Cluj

780 m

CUPRINSULU.

I.

Portrete si biografii.

	Pagin'a.
1. Radu-Negru, domnu alu Munteniei	29
2. Lavalette, ministrulu de interne alu Franciei	41
3. Lamartine (de M. STRAJANU)	125
4. Victoru Berlioz	161
5. Ioanu Brateanu	185
6. Talma	221
7. Carolu I., domnulu Romaniloru	329
8. Rouher, presedintele senatului francesu	351
9. Generalulu A. Niel	401
10. Mironu Costinu	437
11. Alesandru Humboldt	449
12. Parintele Hyacinthe	473
13. Emiliu Castelar	485
14. Ivanu Turgeneff	497
15. Principes'a Elisabet'a, domn'a Romaniloru	556
16. Nichita I., principele de Muntenegru	605
17. Georgiu Peabody	617

II.

Poesii.

M. Adrianu: La ea	331
Vasiliu Alesandri: Len'a (din poesiele populare)	482
G. Baronzi: Secretulu meu	27
„ Serenada	171
„ Urare pentru diu'a ei	242
„ La Maria	411
D. Bolintiniamu: Radu de la Afumati	15
„ Domn'a lui Neagu	400
„ Mironu Costinu	435
S. Botizanu: Caprior'a	425
V. Budescu: Plansorea fetei	79
„ Din'a ciobanului	590
M. Costinu: Vieti'a lumii	440
„ Stichuri impotriv'a zavistiei	441
N. Densusianu: Pre unu albumu	115
I. C. Dragescu: Visulu	206
„ Copila bela	253
„ Din departare	303
„ Renegat'a	387
„ Dorulu	531
„ Esilatulu	579
M. Eminescu: Junii corupti	39
„ Amicului F. J.	147
I. C. Fundescu: Despartirea	470
Julianu Grozescu: Strain'a	63
„ Te iubescu	91
„ Secretulu meu	159
„ Lautariulu	351
„ Remasu bunu de la musa	566
„ Desamegire	614
Gr. H. Granda: Corvinu	458
B. P. Hasdeu: La Juli'a	3
„ Oda la boieri	98
„ Amicului meu N. N.	338
I. Lapedatu: La Elen'a	134
„ Revederea	267
„ Adorare (la Elen'a)	328
„ La mormentu	446
„ Resbunarea	446
„ Perulu de auru	519
Fr. Longinu: Chiuiture populare	291, 343, 487, 607
At M. Marienescu: Sê-ti aduci a minte	86
„ La o ruina	195
Simeonu Fl. Marianu: Cantece populare din Buccin'a	119
Elen'a Novacu: Catra mam'a mea	199
Ioane Papiu: La mormentulu sociei mele	219
Nicolau Petrescu: Doine populare	498

Iustinu Popfiu: Copil'a frumosa	74
M. Pompiliu: Iubirea de mama	78
„ Romanc'a de la Crisiu	186
„ La ea	279
I. Eliade Radulescu; Singuretatea (Lapartine)	123
M. Strajanu: Melancoli'a	51
„ La sperantia	183
„ Adio vietiei (H. Gilbert)	363
M. S. Regretu	494
Mari'a Suciu B.: Plangerea amantei	67
Dumitru Scur'a: Granele vera	506
„ Catra luna	507
„ Amorulu	507
„ Mai tornati-mi	507
Elia Traila: Jidovulu ratecitoriu (M. Berend)	31
G. Traila: Poesii populare din Banatu	511, 533
Iosifu Vulcanu: La o flore vestedita	111
„ Epistola iubitei mele	231
„ La mórtea ei	315
„ Flori vestedita	422
„ Amoru multu	542
„ Principesei Elisabet'a, domn'a Romaniloru	553

III.

Novele, istorióre, piese teatrale, descrieri de caletoria.

I. G. Baritiu: Tuli'a Manini, novela de E. M. Oettinger	4, 15, 27
„ Mari'a Antoinetta, schitia istorica	195
„ Juneti'a lui Mirabeau, novela originala	268, 279, 292, 303, 316
„ O regina de diece dile, schitia istorica	423
Titu Budu: Adeveruri momentane, novela germana	352, 363, 375, 388, 400, 411
Ioanu Bositia: Tier'a Oasiului	136, 151, 162
V. R. Buticescu: Intriga siamoru, novela	40, 51, 63, 75
Mihailu Cirlea: Diavolu in chipu de angeru, novela originala	447, 459, 470,
I. Codru Dragusianu: Din peregrinulu transilvanu	602,
Vincentiu Grozescu: Serman'a Tuli'a, novela originala	520,
A. Julianu: Unu prandi la Bethoven	330,
„ Istori'a lui Rustanu	
I. Lapedatu: Fantan'a de petra, schitia dramatica	159, 1
M. Geniulu rosoloru	18
Simeonu Fl. Marianu: Stefanu-Voda si Sahastrulu, traditiune populara	87
Vasiliu Muresianu: Preotulu din Marnasu, novela francesa	206, 219, 232, 243, 253
Vasiliu Popu: Aculu de auru	183
Ioanu Siepetianu: Unu visu, novela	135, 148
V. A. Urechia: Oda la Eli'a, comedia	100, 111, 123
„ Fidentiat'a imperatului	560

IV.

Articuli instructivi.

I. G. Baritiu: Epistole estetice catra o copila, traducere	61, 73, 85, 589, 601, 613
T. B. Gelos'a	139
„ Care e lucrulu primu alu femeiloru	175
B. P. Hasdeu: Frati'a	169, 181
I. Lapedatu: Cum trebuie sê ne instruiamu	98
„ Femei'a si ratiunea	139
„ Bibliotece si cabinete de lectura	565
Letiti'a: O periculosa datina femeiesca	500
G. Traila: Insectele cari formeza statu	485
Iosifu Vulcanu: Sê fondamû teatru nationalu	337, 349

Articuli din vic'ia sociata.

<i>Simeonu Botizanu</i> : Sér'a de San-Vasiu in Maramuresiu	49
<i>N. Butariu</i> : La fondarea unui teatru nationalu	445
<i>J. B. Femeile</i> si amorulu	187
<i>O cetit'oria a Familiei</i> : Unele sminte si datine rele ale barbatiloru	157
<i>G. Graciunescu</i> : Echo din Banatul-Timisianu la fondarea unui teatru nationalu	469
<i>Constanti'a Dunc'a</i> : D'inn'a Elis'a B.	507
<i>Fr. Longinu</i> : Nedei'a (datina poporala)	198
" Ospetulu fetioriloru (datina poporala)	618
<i>M. Margele scumpu</i>	185
<i>At. M. Marienescu</i> : Piti'orele damelor din Chin'a	78
" Numele de botezu si prolec'a	361
" Iconele religi'ose si nationale	421
" Femei'a diplomata si istorica	517
" Cine e omu bunu?	78
" Trasure de caractere	91
" Crescerea fetitiloru romane mai nainte si acuma	133
" Unele sminte si datine rele ale femeiloru	145
" Lupte pentru emanciparea femeiloru	205
" Argumente pentru si contra reformei sociale a femeiloru	217
" Femei'a invetiata	241
<i>Adelin'a Oteanu</i> : Mam'a	481
<i>Stefanu Popu</i> : Economi'a de casa	13
<i>X. Esperintie</i>	79

VI.

Illustratum.

1. Burs'a de Vien'a	5
2. Castelulu imperialu francesu in Compiegne	17
3. Creat'oriele modei in timpul presinte	53
4. Rebec'a si Eleazaru	65
5. Guvernatori indiani in Nord-Americ'a	77
6. Terosi'a Bolsi, ca invingat'oria in circus	89
7. Regele de Cochinchin'a si curtea sa	101
8. Portulu de la Makao	113
9. Eldoradulu Indieniloru	137
10. Strad'a Newsky in St. Petersburg	149
11. Muntele Olivie'oru in Ierusalimu	173
12. Edificiulu parlamentulu englesu	197
13. Acopereminte de capu pentru femei	209
14. Serbat'oria poporala in Aten'a	232
15. Lisabon	245
16. Masin'a de radiecatu case	257
17. Schimbarea la fetia	269
18. Castelulu de la Uniad'or'a	281
19. Biseric'a regelui in Siam	293
20. Publicarea constitutiunei in Spani'a	305
21. Serrano j'ora pe constatiunea Ispaniei	317
22. O scena din castrele de la Chalons	341
23. Nunt'a de la Canaanu	365
24. Havan'a, Capital'a insulei Cub'a	377
25. Portulu de la strimtur'a Suez	389
26. Insurgentii din Cub'a reclama republic'a	413
27. Capri'or'a	425
28. Cursulu de Velocipede	461
29. Unu satu arabescu de langa Suez	509
30. Mortea princesei Lamballe	521
31. Templulu dieitiei Isis pe insul'a P'ela	533
32. Jenkins trece Niagar'a	545
33. Suez	569
34. Cetatea angeriloru in Rom'a	581
35. Tipuri ge la Rom'a	593

Articuli literari, recensiumi si critice.

<i>M. Cogalniceanu</i> : Mironu Costinu si scrierile sale	436
<i>Mironu Costinu</i> : Cum s'au ridicatu boerii si ticr'a pre Alesandru-voda	441
<i>Aronu Densusianu</i> : Originea doinei	37
<i>B. P. Hasdeu</i> : Amoralu in cronicелеle romane 109, 121	109, 121
" Cele mai vechi poesie in limb'a romana	439
<i>G. Misailu</i> : Macedo-Romanii	1
<i>I. Lapedatu</i> : Femei'a in seclulu alu XIX.	193, 392
" Reuniuni literarie si cestiunea teatrala	409
" Publicatiuni literarie si cestiunea teatrala	493
<i>Gavrilu Popu</i> : Despre Romani si ceialalti locuitori vechi din Litvani'a	25
" Despre validitatea argumintelor contra Dr. Robert Roesler	125, 138
" Inceputulu principatulu romanescu de Dr. R. Roesler 265, 277, 589, 301, 313	265, 277, 589, 301, 313
" Conunnele (s'eu prolec'a) Papu, Popu, Popa si Papiu la romani	457
<i>I. S. Selagianu</i> : Corvinu, Janeu, Vladu si Matia 340, 354	340, 354
<i>M. Strajanu</i> : Despre romani de Michelet	426
" Cestiunea teatrala la noi si ceva despre originea teatrulu din Romani'a libera	529
<i>V. A. Urechia</i> : Despre fabule 543, 558, 567, 580, 592	543, 558, 567, 580, 592
<i>Iosifu Vulcanu</i> : Poporulu romanu in poes'i'a sa 373, 385, 397	373, 385, 397

VIII.

Articuli de petrecere si altele.

<i>August'a</i> : Ceva despre amora	510
<i>I. G. Baritiu</i> : Serbarea anulu nou in Vien'a	32
<i>I. Bozoceanu</i> : Conversare cu cetit'oriele	188
<i>Ludovicu Ciato</i> : Suveneri din carnevalu	56
<i>Mihaiu Cirlea</i> : Balulu tinerimii rom. din Pest'a	45
" Maialulu romanescu din Buda-Pest'a	225
<i>O coconitia de la satu</i> : Reminiscintie din carnevalu	92
" Conversare cu cetit'oriele	442
<i>Elen'a Densusianu</i> : Despre emanciparea femeiloru	577
<i>I. C. Dragescu</i> : Conversare cu cetit'oriele 164, 200, 236, 320, 368, 428, 464, 596	164, 200, 236, 320, 368, 428, 464, 596
<i>S. G.</i> : Conversare cu cetit'oriele	116
<i>Hortensi'a</i> : O plendida serata in Pest'a	249
<i>St. Julianu</i> : Conversare cu cetit'oriele	140
<i>L.</i> : Ce frisura aveau romanele	260
" Portulu de peru lungu	284
" Despre jocu	344
" Despre rose	356, 452
<i>I. Lapedatu</i> : Imormentarea carnevalu in Paris	69
" Conversare cu cetit'oriele	176, 416, 476
<i>A. Moldovanu</i> : Amoralu	572
<i>I. Dima Petruscu</i> : De la Fagarasiu	584
<i>M. Pompiliu</i> : Conversare cu cetit'oriele	44
<i>G. Stancescu</i> : Serisori de la Bucuresci 549, 561, 609	549, 561, 609
<i>M. Strajanu</i> : Conversare cu cetit'oriele 80, 152, 224, 308, 332, 404, 488, 608	80, 152, 224, 308, 332, 404, 488, 608
" Lamartine	128
" O catastrofa	129
<i>Unulu din vecini</i> : Adunarea generala a Asoc. Tran. 380	380
<i>Iosifu Vulcanu</i> : Fetele de cinci-spre diece ani	296
" Memori'a lui Dumitru Svrur'a	505-545
" Conversare cu cetit'oriele 8, 20, 58, 104, 212, 248, 272, 512, 524, 536, 545	8, 20, 58, 104, 212, 248, 272, 512, 524, 536, 545

Afara de aceste in fia-care numeru noutati sociale, artistice, literarie, din tote partile lumei; — insciintiari despre miscarile societatiloru literarie romane, raporturi despre moda, — gaciture si alte multe notitie de folos.

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

Pesta

Domineca
5/17 ian.

Va esi in fia-care domineca, cu portrete si tablouri pompoze.

In fia-care anu prenumerantii capeta doue tablouri pompoze.

Pretinlu pentru Austria

pe jan. - iun. 1869.

Mon 30'er

Pentru Romania

pe jan. - iun. unu galbenu, pentru tablou trei sfanti.

Nr.

I.

Cancelaria redactiunii

Strata lui Leopoldu Nr. 4.,

a se adresa manuscrisurile si banii de prenumeratiune.

Prenumeratiunile se potu face la tote poste.

Pentru Romania in libraria dloru Socecu et. comp. in Bucuresti.

Anulu

V

1869.

Macedo-Romanii.

Sunt in Dobrogi'a in Epiru, in Macedoni'a, in Tesali'a, o multime de romani. Sê ne ocupâmu unu momentu de cultur'a loru. Sê ne ocupâmu macaru in foi, dêca nu ne ocupâmu in faptu, si-i lasâmu prada elementelor slave si eline. Suntemu multi ca nisipulu marei. Suntemu mandri ca bradii. Dumnedieu ne-a destinatu pentru mari lucruri; inse pré ne lasâmu pe siste. Dara ce cauta fratii nostrii peste Dunârê? Imperatorele Aureliann i-a dusu in a. 274, candu a retrasu legiunile si o parte din cetâtiani, constituindu cu dinsii Daci'a Aureliana. Ei sunt acei ce formau anim'a imperiului Romano-Bulgaru sub Petru si Asanu. Ei au batutu in atâte renduri pe Greci, Latini si Cruciatii. De dinsii tremurâ Bisantiulu nu o data. Statulu loru politicu cadîu cutropitu in seclulu XIV. de sabi'a lui Amuratu I. De atunci Romanii trans-danubieni, coplesîti de ginte ostila natiunalitatii loru, s'au dedatu mai multu la viétia pacinica a comerçului si a pastoriei. Ei carii multi secolu in sîru nu se ocupara de câtu de resbelu, totusi si-au pastratu moravurile si limb'a Latina, de si e amestecata cu o multime de cuvinte grece si turcesci. In scrisulu loru se servescu de Alfabetulu grecu, pe care, prin ôresi-care modificâri l'au adoptatu dupa dialec-

tulu loru. Lumea-i cunósce sub nume de Valachi, Cuzovlahi, Morlaci, Maurovlachi, Tintiari, dara ei, in adeveru, se numescu totu Romani, si privescu ca o insulta candu li se dâ altu nume.

Macedo-Romanii locuescu muntii din vecinatatea isvóreloru Peneului, Ahelaului, Inahului si a Aasului, magurile inalte ale Pindului si Olimpului, munti cantati de poetii nostri, munti in giurulu cârora stau asiediate satele loru intocmai ca nisce cuiburi de vulturi. Câte-va semintii dedate manufacturiloru s'au asiediatu in orasie, altii s'au trasu in cotunuri pe unghiurile stanciloru. Pastorii sunt nomadi si vietuescu in tâberi cu familiile si turmele loru.

„Aci dintre dinsii ce au caletoritu, dîce unu publicistu francesu, vorbescu mai multe limbi si au bibliotece cu indestule cârti franceses si italiene. Ei au cele mai bune editiuni a autoriloru greci clasici. Caletoriulu invetiatu aflâ la dinsii totu felulu de ajutoru literariu.“

Dorere, câ o mare parte din acesti frati ai nostri primescu o educatiune grecésca si adópta obiceiurile si opiniunile politice ale greciloru. Toti barbatii, negutiatori, vorbescu grecesce, dara femeile nu voru sê invetie acést'a limba

*) Les Roumains de l'Anoalachie, par de Morangier. Spicuitorul Moldo-romann, fasciôra III, pag. I. Iasi 1841, Tipografi'a Albini'a Romana.

nici în ruptulu capului; si toti caletorii recunoscu, câ ele întretienu mai cu osebite printre acesti ómeni. simtiementulu de natiunalitate. De vei díce únei femei, câ este bulgara séu gréca, se crede insultata. O femeia nu invétia limb'a grecésca fara dascalu. Totusi este espusa la criticele celoru-lalte femei. Generalminte nu sciú nici sê citésca nici sê scria. Grecii au tramisu ómeni sê le faca scoli grecesci, negresítu cu banii ce rapiau din Romani'a propria pe totu anulu pentru monastiri. O propaganda activa se face între dinsi in favórea Rusiei de popii si mitropolitii greci. Unu Romanu Anovalachu, mustratu fiindu de unu Romanu din Principate pentru pierderea natiunalitátii lorú, respunse: Gresiel'a este a Romaniloru din Principate, carii, mai luminati de câtu noi, aru fi trebuitu sê ne tramita popi si profesori ca sê ne invetie. Dara voi nu ati facutu acést'a si grecii au profitatu ca sê ne schimbe natiunalitatea¹⁾

Domnulu Dimitrie Bolintineanu descoperé, in excursiunile sale printre romanii Macedoni, câ nu este multu tempu de candu unu diaconu romanu din Salonica, primindu din tíer'a romanésca carti de beserica, Mitropolitulu Salonice-lui, grecu de origine, aflandu de acést'a se necasí amaru de diaconu, i luá cartile, le rupse elu singuru, o parte le dede rupte la bacani, alta parte le aruncá in focu.²⁾ Éta tolerantia greciloru pentru romani! Éta cum ne resplatescu ei pentru miliónele ce le dâmu, pentru acele trei sute de monastiri si beserici in cari nu se canta si cetesce de câtu grecesce, cu tóte ordi-nile guvernului, pana mai eri. . . .

Nu este asié cu romanii din cele 71 sate ale Dobrogei. Acestia feriti de iniurirea grecésca, alimentati din candu in candu prin poporimea romana, adunata acolo din Besarabi'a, Moldavi'a, Bucovin'a, Banatu si Tíer'a Romanésca, simtíra nevoi'a de dascali pentru a da invetiature fiiloru lorú. Doienulu economistiloru si agronomiloru nostri D. I. Ionescu, carele multu s'a portatu printre Romanii de preste Dunare, incredintiéza, câ a gasitu in câte-va sate dascali pe cari-i tienu comunele cu cheltuiél'a lorú. „Este cutare satu, díce domni'a lui, care a amblatu si nu s'a lasatu pana n'a furatu din tíer'a romanésca unu dascalu, pe care lutienu Romanii in sinulu lorú mai bine de cum n'ar fi in sinulu lui Avramu.“

Romanii acólea romaniséza pre tóte popórele conlocuitoire cu dinsi. Tóte némurile cele-alte vorbescu romanese. „Cu Turcii si cu Tatarii, dice d. Ionescu, eu m'am întielesu in vorba romanese; in beserica, si chiaru pe unde sunt Bulgari, popii totu in romanese canta si cietescu.“ Romanisarea a strabatutu si prin têrguri. Astu-felu in cetatea Silistr'a, Romanii, carii sunt mai pucini la numeru, au facutu si pre Bulgari si pre Greci a ascultá in romanese rogatiunea dísa de popa, grecu. In scól'a orasiului, zidita si tienuta cu cheltuiél'a celoru-alte némuri, dascalulu care este Bulgaru invétia pre teneri in limb'a romanésca, ca ceea ce este întielésa de toti.

Roditoru terenu amu aflá noi, candu amu voi a cultivá ogórele cele paraginite si uitate ale némului nostru, candu amu voi a plantá in ele oltuóie nóne, cari, in o dí data, ne-arú deschide calea spre glori'a si unirea 'ntregei nóstre stirpi. Si spre acést'a ce ni s'ar cere? de câtu pucine sacrificii banesci, câte-va carti, câti-va profesori, câti-va ómeni devotati? ~~Au dóra crederu noi,~~ câ Romanulu de preste Dunare mai curéndu s'ar duce la greci, candu le-amu tinde man'a noi crestinesce si romanese, séu aru veni la noi fratii lorú? Inse noi nu amu facutu si nu facemu nimicu, séu pré pucinu, pentru aceea, grecii profita si sunt pe aprópe a conveti in Elini preste unu milionu de Romani, in cótele unei tíeri romanesci, de multe milióne de Romani, mare, frumósa si avuta. Binele. folsele ce aru trebui sê le tragemu noi din o firésa, o o legitima aliantia cu fratii nostri, le tragu-recii, fara sê aiba in partea lorú nici drepulu afinitátii, nici meritulu cuceririi.

In adeveru, lumea admira si astadi mæ-tiele fapte si lupte ale Greciei din resbelú independentii de la 1821—1828; dara cine ré sê scie câta parte au luatu la eliberarea Gretei Romanii Anovalachi, câtu sange romanu a cusu acolo?

Suum quique!

Nu se mira niminea, candu i vomu spuie, câ unu Coleti, marele ministru alu Greciei, ese Romanu nascutu in Calarit'a, satu locuitu de Romani. Coleti aflandu-se copilú, si fiindu in scól'a de la Ianin'a, extraordinariiele sale talente l'a recomandatu lui Ali-Pasia, Satrapulu Epirului, ce visitá scól'a si care-lu tramise cu cheltuelele sale la universitátile Europei, de a facutu medicin'a. Intornandu-se lu-a facutu mediculu

¹⁾ Romanii din Macedoni'a. Vedi Romani'a Literara No. 45.

²⁾ D. Bolintineanu: Caletorii la Romanii din Macedoni'a. etc., pag. 64, not'a.

¹⁾ Romanii din Dobrogea de I. Ionescu, Romani'a Literara No. 2.

si secretariulu seu. Coleti profità de acést'a ocasiune spre a pune in serviciulu Pasiei pre cei mai bravi capitani Macedo-Romani. Cadiendu Ali, in 1820, Coleti si toti amicii sei se traserà in Morea unde au lucratu cu cuventulu si cu fapt'a la liberarea Greciei, alu careia regentu, Ministru si Ambasadoru apoi a fostu. Vlachopolo, fostu ministru de resbelu, este Romanu. Colocotroni, celu antaiu luptatoru pentru libertatea elenica, si pe care insusi grecii lu-pronumescu Vlachos, a fostu Romanu.

Kairaskaki, Necita turcofagulu, colonelulu Perevos, generalulu Macriani. Rangu, Grizioty, Delionu Tiopu, cinci frati Vlahu. Tóderu Vlahova, trei frati Iaca, Iordachi, Delazero, Mardal, Karacas, Karas, Lepeniot, Cionga, Katiardori, Mezovoniti, Diamandis, Karatas, Christodohagi Cristea, Psira, Necotu, trei frati Ceatio, Ceontacosta, Ianicosta, Lazei, doi frati Bozditei, doi frati Ioani Grivenitulu, Pita, Beida, preotii pop'a Dimas, pop'a Costa si Diaco capii tesalici, Baron Sin'a, unulu din cei antaiu banchieri ai Europii si multi alti aperiatori si bine facatori ai Greciei, au fostu Romani, sunt Romani si din familii romanesci Macedono-Romane. Credemu pre greci préloiali, pentru ca sê nege adevèrulu acést'a.

Faptele, nu numele caracterisèza pe natiunalisti. Toti acesti barbati mari nascuti Romani, aru fi ridicatu Romania, prin geniulu si valorea loru in locu de a fi ridicatu pe Grecia, déca Romanii aru fi sciutu sèu aru sci sè se puna in contactu si sè-i atraga la Bucuresci, in locu d'a-i lasá, ca dinsic sè se duca la Aten'a. Dara noi n'amu voit, n'amu sciutu de dinsic, si ei au degeneratu. In totu casulu inse, ei au representatu cu demnitate nobilulu sange romanu ce le curge prin vine si nu l'a desmintitu nici odata, cu deosebire in tóte revolutiunile Greciei; si sè fia bine constatatu, cà fara banii nostri, precum au recunoscutu insusi autorii greci, si fara bratiile romaniloru Macedoneni, Grecia libera, ar fi astadi totu o biéta provincia turcésca, ca Bulgari'a.

Sè-si deschidia dara Romanii ochii, sè se uite pe de laturi, si pe candu altii voru sè convertiseze si ceea ce nu-e a loru, noi Romanii sè ne silimu a aduce in statulu dreptu credinciosu alu Romanismului, macaru ceea ce este dreptu si curatu din osulu nostru romanescu.

Altmintrelea vomu totu merge inputînan-du-ne pana vomu perî: éra altii, profitandu de nepesarea nóstra, ne voru luá loculu si se voru inaltia pe ruinele nóstre. Atunci va fi vai de noi....

G. Misailu.

La Julia.

Candu vediu o flóre
Lucindu la sóre,
Ca o lumina din curcubeu;
Me facu o radia,
Ce colorédia
Mai mândra flóre pe chipulu teu!

Candu pe sub séra,
In prima-véra,
Priveghietorea canta cu doru;
Printre suspine
Gandescu la tine:
Te-audiu, iubito, vorbindu d'amoru!

Candu lun'a 'n unde
Pe'ncetu s'ascunde,
Versandu in valuri blande schintei;
Mi-pare mie,
Câ e multu mai vía
Vepai'a dulce din ochii tei!

Tainic'a nópte,
Cu line-i siópte,
Candu me ridica la ceriu in visu...
Cu tine-aice
Sum mai ferice
Ca fara tine in paradisu!

Candu la altare
Vinu cu'ntristare
Si-adoru in pace unu Dumnedicu;
Vediu pe icóna
Sant'a Madóna.
Si cugetu... cugetu la chipulu teu!

Sè fi tu óre
Mai mandra flóre,
Decâtu alu verei edemu smaltatu?
Sè nu mai fia
Vr'o melodia
Ca simplu-ti frémetu de sarutatu?

Mai blande focuri
In alte locuri
Sè nu mai fia ca 'n ochii tei?
Sè fi tu, draga,
O lume 'ntréga?
Sè nu mai fia alti Dumnedici?...

Sufletu junia
Si poesia
Astu-felu se'nchina la dieulu loru,
Pe langa care
Totulu le pare
O nópte négra, unu negru noru!...

B. P. Hajdeu.

Tulia Manini.

— Novela de E. M. Oettinger. —

I.

Venetia se află în preser'a unor evenimente grave.

În palatul Manini la tiermurile Rialtului, sîdea în noaptea de 30 Aprilie 1797 dogele de Venetia, Ludovicu Manini, radiamendu-si încaruntitulu si obositulu seu capu pe bratiulu seu stangu si cu drépt'a întorcandu ingalbinitele foi de pergamentu ale unui manuscriptu anticu, a cărui profetii se pareă că umple pe domnitoriulu republicei de presimtiri lugubre. Ochii lui erau pironiti pe urmatoriulu pasagiu:

„Se non cangi pensier un secol solo
Non contera sopra'l milesimo anno
Tu liberta, que va fuggendo a volo.“

(De nu-ti vei schimbă cugetarea ta, nu vei contă unu singuru secolu preste alu miilea anu, pe libertatea ta ce fuge sborandu.)

— Infortunata Venetia, eschiama dogele: în cartea fatalității stă scrisu, că libertatea ta nu va dură mai multu de unspredece secolu. Candu tribunulu Venetiei Paulu Anafestu fu prochiama de primulu doge, se seriă 697. De atunce au trecutu tocmai unspredece seculu si cu amenintiare crunta apare acuma înaintea spiritului meu fatalulu anu 1797 si-mi sioptesce înfiatoriele cuvinte: „Tu Ludovicu Manini vei termină sîrulu dogiloru; sub sceptrulu teu va bate ultim'a ora de libertate a Venetiei.“ Cu dorere vediu pré tempur'a implinire a acestei profetii. „Hannibal ante portas!“ Din Milano supracomandantele armatei franceze Napoleonu Bunaparte, ne au declarat resboiu. Armistitiulu de siese dîle ce ni l'au aplacidatu, a espiratu. Mane marele consiliu va avé sê decida, déca republic'a St. Marcu are sê se apuce de arme, sê se supuna neconditiunatu. O! dî fatala, déca nu te-asiu fi ajunsu! lamenta dogele si se lasa cu totulu dorerii sale, care-i storcea lacreme ardietorie din ochii sei, si care picau pe profeticele foi.

În acelu momentu se deschise o usia secreta în tapetu, prin care o figura alba cu o lumina ardiendu în mana, mai fara nici unu sgomotu, aparù în galeria.

— Cine este acolo? striga dogele infricatu.

— Este Tuli'a, Tuli'a fi'a ta, Tuli'a unic'a ta copila.

— Ingerasiulu meu ce a turburatu linistea ta si te-a rapitu din bratiile somnului?

— O parintele meu, credi tu, că Tuli'a ta ar fi atātu de indolenta, spre a poté dormi, candu celu mai amabilu si mai bunu parinte, venerabilulu doge alu Venetiei, veghiédia ingrigiatu? Tocmai acuma au batutu dōue ore dupa mediulu noptii. De o ora fic'a ta a ascultat intr'o agonía inespriabila dupa acea usia de tapete, fie care suspinu alu teu, si în fine avù curagiulu paresi ascundiatōrea spre a te consolă cu tōta forti'a, de care dispune sincerulu amoru alu unei fiice, alu unei singure copile. Parinte, eschiama pré frumós'a copila de doge, terminédia cursulu lacremelor tale si concrede-te acelu-a, care totulu va conduce spre binele nostru.

— Republic'a, Tulia, este pierduta fara nici o mantuire! Eu cunosc dispusetiunea marului senatu. Pré lasiu pentru a cugetă la defensiva, elu va întinde armele si tirendu-se va parlamentă cu Bunaparte, care beatu de gloria si devenitu cutediatoriu prin fortuna, ce urmédia pe domnulu seu, ne va prescrie conditiunile de pace aspre si umilitorie.

— Elu este dara stéu'a fatala a Venetiei?

— Napoleonu Bunaparte este unu nou Atil'a, care depradandu totulu, merge din imperiu în imperiu si derima tōte tronurile.

— Si unde locuesce acuma acelu biciu alu lui Domnedieu?

— În Milano!

— Si credi tu parintele meu, că Venetia ar fi salvata, déca acestu Atila s'ar poté delatură?

— Generalulu este sufletulu întregi armate. Numele lui este unu talismanu, care conduce flamurele loru de la o victoria la alta. Fara elu armat'a lui ar fi unu sierpe monstruosu fara capu.

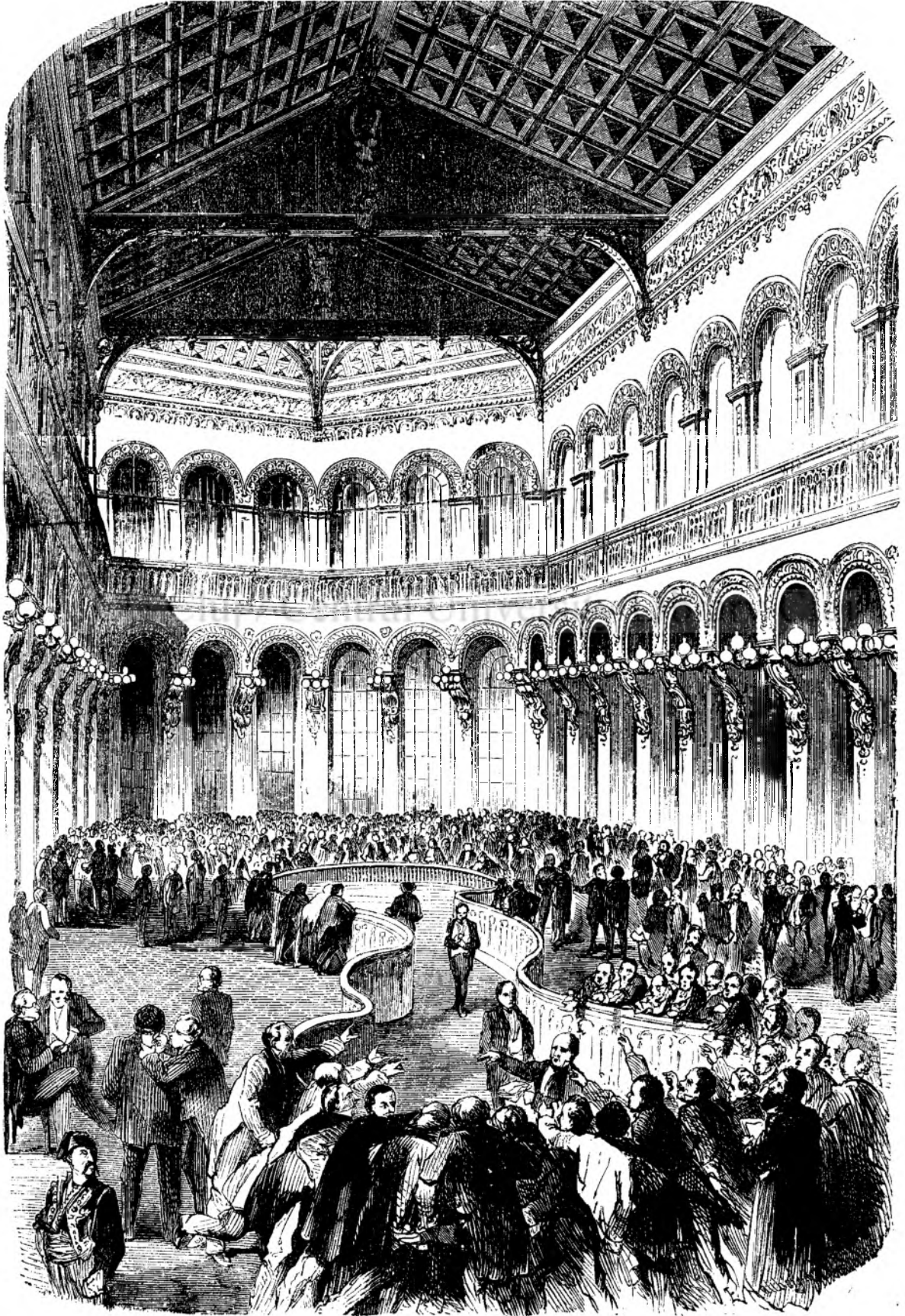
— Apoi eu voi merge înca asta-di la Milano.

— Copila! ce voiesci tu sê faci acolo?

— A taiă capulu acelu sierpe, a eliberă republic'a St. Marcu de acestu Atila, a-lu asasină, precum Charlot'a Corday, biciulu lui Domnedieu pentru republic'a franceza, a asasinatu pe miserabilulu Marat.

— Tulia! tu voiesci sê gramadesci pe capulu nenorocitului teu tata si desonōrea, ca copil'a lui, unu Manini, sê patedie purulu seu nume printr' unu asasinu? Lasa-te de acestu propusu sangerosu, — nu te impune a fi Nemesea istoriei. Lasa sê vina tōte cum voru veni. Parinte, disesi tu mai nainte, concrede-te ace-

BURSA DE VIENA.

lui-a, care va conduce tóte spre binele nostru. Eu-ti repetu propriile tale cuvinte si te admoniediu si te conjuru, pi'a mea fíca, pe totu ce-ti este iubitú si sacru, a nu da locu unoru astfelu de idei crunte, in anim'a ta pura si nesticata. Vina copil'a mea, sê mergemu a dormi si sê punemu viitoriulu si mantuirea nóstra sub asilulu marelui judecatoriu, care ne va aperi cu aripele gratiei sale a tóta lumea, cá ci Domnedieu este dreptu, Domnedieu este bunu, faca-sê voi'a lui precum in ceriu, asié si pre pamentu! se rogá dogele.

— Aminu! suspiná, palid'a copila.

II.

In deminétia urmatória cine-va putea vedé palatulu dogelui incungiuratu de unu duplu cordonu de infanteria si artileria; tóte corporatiunile erau inarmate, si numeróse patrole umblau prin cetate pentru de a supprime in unele suburbii departate revolt'a, ce erupsese. Dara pe langa tóte precautiunile luate, numerulu revoltatoriloru crescea din óra in óra, care cu strigatu selbaticu de: sê traiéscalibertatea! sêtraiéscast. Marcu! josu cu aristocrati'a! péra dogele! se stracurau prin angustele strade si ducandu cu forti'a totu ce le resistá.

Pe candu ici si colo patrole mai mari se vedeau constrinse a risipi multimea de ómeni prin forti'a armeloru; in spatós'a sala a dogelui erau adunati 609 patricii, abié diumetate a marelui consiliu, spre a ascultá mesagiulu dogelui. Domnea o tacere mormentala, candu Ludovicu Manini in intregulu seu ornatu, palidu, ca unu cadavru, se sui pe siovaindulu tronu, si espuse „laurei poporului Venetiei“ trist'a pusetiune a republicei si provóca pe nobiliu, ce erau presenti, in numele St. Marcu, cu totu entusiasmulu ce i-sta la dispusetiune. a nu pierde din vedere binele amenintiatei patrie de unu inamicu catediatoriu si a hotari numai aceea ce fiacare dintre ei, cu consciinti'a curata va poté respunde inaintea asiselorú istoriei si si a tribunalului consciintei.

— Senatori ai Venetici! Santulu Marcu depune in manile vóstre viitoriulu leului seu. Voi aveti acuma a alege, intre libertate si sclavia, intre mórte si viétia; cugetati la gloriosii vostri strabuni si hotariti aceea, ce este demnu de ei si de voi! Nu ve infricati de redutabil'a fortia a inamicului, ci operati cu curagiu leonicu frumós'a vóstra patria pana la ultimulu momentu. Cugetati la aceea, cá de patru spre-diece secolu nu a profanatu nici unu picioru inamicu. santi-

tulu pamentu alu gloriósei „regiue de mare.“ Aduceti-ve aminte, cá unulu din dogii vostri Sebastianu Ziani, cu unu micu numeru de bastimente a nimicitu intr'unít'a flota a unui imperatu germanu si a republicei genuese. Poporu alu Venetiei! aréta-te forte si temerariu, ca atunce si atunce, apoi vei ingropá si tricolorulu Franciei in abisulu laguneloru tale. Victoria séu mórte sê fia parol'a nóstra.“

Astfelu se terminá cuventarea dogelui, care obositu de iritatiune interióra, se cobóra tremurandu pe treptele tronului, dandu astfelu libertate deplina consiliului — — —

Viscolulu desbateriloru durá trei díle intregi.

In 3 Maiu in fine se primi cu 512 voturi contra 25, lasi'a decisiune, a sacrificá independintia de 11 secolu a Venetiei si a incheiá pace cu republic'a Franciei, cu ori si ce pretiu. Veneti'a, odinóra atátu de puternica acuma se simti atátu de debila, incátu numai 25 de membri ai marelui consiliu — intre cari erá si dogele, — avura curagiulu a se gandi unu momentu la aperature.

Facandu-se cunoscuta hotarirea senatului in cetate, iritatiunea cresceu atátu de tare, incátu numai prin brutal'a fortia a armeloru se potú supprime insurectiunea poporului, ce erá entusiasmatu pentru libertatea republicei. 512 de nobili poltroni destinaserá asupra sortii unui poporu intregu. Ludovicu Manini fu transportatu, devenitu impotentu, intr'o lectica in palatulu seu privatu.

Tuli'a oferi acolo, nefericitului seu tata atáta intrigire delicata, atátu amoru miscatoriu, incátu elu in bratiile copilei sale, reinviá preste putínu la o nóua viétia.

— Parintele meu, eschiama eroic'a copila, Veneti'a inca nu este pierduta! O vóce secreta a animei mele mi-dice, cá stéua St. Marcu aprópe de a descinde, va reinflamá din nou si va eclipsá tóte celelalte stele si sori ai Italiei.

Dogele inse si-scuturá capulu si repeti cu o vóce fara tonu pernicios'a profetia:

„Se non cangi pensier un secol solo“ etc. Si dogele si fiic'a sa plecára capetele si steteau tristi ca jeltorii profeti pe ruinele Babylonului.

III.

Conformu pacificatiunei incheiate in 16 Maiu la Veron'a, Veneti'a se deoblegá:

1. A deschide portile capitalei, armatei franceze.

2. A plăti 6 milioane ca desdaunare de război.

3. A estradă generalului supremu Napoleonu Bunaparte și comisiunei înlocuitu de elu, în a cărei capu eră pusu Daunou, cinci sute din cele mai prețioase manuscripte ale bibliotecii St. Marcu.

4. A predă douăzeci din cele mai renumite cadre ale lui Titian, Tintoretto, Palma veche și a altor corifei a școlii venetiane și

5. acei patru cai renumiți, cari privescu de pe portalu mediului asupra celor cinci ce se afla la catedrala St. Marcu. Tote acestea se predea francesilor în ziua intrării lor în cetate.

Acești cai la cari Venetia de 590 de ani privea cu unu orgoliu justu, au esit din atelieru unui-a din cei mai celebri artisti ai Greciei. Creatorulu aceluora unu contemporanu alu lui Alesandru macedonianulu, Lysipus din Sykion, și-au creatu prin ei unu monumentu, care deja aprupe de două mii de ani este matorulu eternulu sau renume de artistu. Pentru care cetate a Greciei au fostu destinați acei patru cai, n'au potutu afla pana acuma nici unu scrutatoriu de istoria. În mediulocu primulu secolu alu erei crestine, aflamu acești cai în Rom'a, domnitorea lumii întregi, unde se fi adornatu mai întâiu arculu de triumfu alu lui Nerone și mai târziu pe acela alu lui Trajanu. În anul 330 d. n. l. Chris. ei caletorira cu Constantinu celu mare la splendid'a lui residinția la Bosforu. Acolo ei fura 900 de ani ornamentulu și orgoliulu ipodromulu. În anul 1204, Constantinopole fu cuceritu decatra alu 41-lea doge alu Venetiei Henricu Dandalu. În anul urmatoriu tramise urmatoriu lu Pietru Zani pe Marino Zeno ca podesta în Bisantiulu conquistatu și acestu Zeno tramise înca în același anu pe „santinelele ipodromulu“ acompaniați de alte tesaure artistice la Venetia, care cu aceste spoii victorioase ornara porticulu celei mai frumoase biserice ale ei. Fiacare din acești cai, la cari înca și astăzi se vedu urme de poleiala de aur, trage șeptesprezece maji. După unu istoriografu venetianu, ochii acestor cai se fi fostu odata petri prețioasa mari ca o nuca, a căroru splendore se fi atacatu ochii lui Constantinu celu mare atât de multu, încatu

elu a demandatu ca cail se orbésca, adeca ale scote ochii de diamantu și a orná cu ei diadem'a mamei sale a St. Helen'a.

IV.

Diua de 16 Maiu au fostu o di de jale. Venetia, care pana atunci nu vediușe trupe înamice, audí în diua aceea și vediu cum trei mii de francesi intrara cu musica sunatoria în piața St. Marcu. unde se pusera în linia de mustră formandu astfelu o falanga splendida. Anticii cai ai lui Zeno pareau că se uita doiosi la tricolorle stindarde, a căroru falsitura orgoliosa spunea fiacărui venetianu unu ironicu: „Fuimus Troes“.

Pecandu incepea a inserá, music'a de regimentu a francesiloru intona mai întâiu acelu imnu renumitu în tota lumea, care conduse armata republicana dela o bataia la alta, dela o victoria la cealalta Campanele dela St. Marcu sunau lugubru candu rebelic'a melodia a Marseillaisei intraiatu entusiasmá pe poporul venetianu, încatu cu strigări de bucuria ascultá imnul de victoria alu inamiculu său.

— Cine este compositorulu acestei melodii? întrebá unu entusiastu de musica pe unulu din ofiririi francesi.

— Elu este unulu de ai nostri . . . . unu soldatu.

— Și numele lui? întrebá venetianulu.

— Bouget de Lisle, respuse ofirulu cu unu orgoliu ce i-erá de iertatu.

— Acești francesi, duse o curtisana ce trecea pe acolo companiei sale, sunt ómeni frumoși și speru, ca voru aduce óre-si care vivacitate în monoton'a nostra vietia.

— Afurisiti de francesi, murmurá unu betranu barbatu jalusu, ei voru face multu reu; ne voru seduce societile nostre; ne voru impune miserabil'a loru limba; ei voru prevaticá la noi naravurile și modele loru și ne voru face în fine francesi.

— Ai auditu ce s'a intemplat? întrebá unu gondolicu pe celalaltu.

— Ce s'a intemplat?

— O óra după intrarea francesiloru s'au furatu moscele santulu Marcu, din suteran'a capela a Campanilei.

(Va urmá.)

I. G. Baritiu.

S A L O N U.

Conversare cu cetitóriele.

— Pesta 1/13 jan. 1869. —

(Introduciune, — tempulu si politic'a, — cari femei nu-mi placu, — politic'a si femei'a, — celu mai interesantu presentu de anulu nou, — ce e femei'a, — unu evenimentu literariu, — unu june poetu, — noutate in moda.)

Dupa o tacere indelungata, éta-me érași in starea placuta pentru mine de a poté conversá cu dvóstre. Suvenirile mele de caletoria mi-rapira tempulu, si mi-ocupara locul, de a poté satisfice acést'a dorintia. De acuma nainte inse voiú avé fericirea sê conversezu mai a dese ori cu stimatele cetitórie ale acestei foi.

Si acuma dupa acést'a introducere scurta, sê apucámu firulu evenimenteloru de di; si sê incepemu a conversá!

Despre ce ?

In tempulu . . . . Scusati-me, stimato cetitórie, eram p'aci sê 'ncepu despre tempu. Nu ve speriați, câ ci n'am sê vorbescu mai departe despre obieptulu acest'a. Sciu pré bine, câ nu e mai inconveniabilu decátu sê vorbesci femeiloru despre tempu si . . .

— Si despre ce? — me intrebati dvóstre.

Si despre politica, respundu eu la rëndulu meu.

Am cunoscutu odata o copila. Nu érá frumósa, cu tóte aceste inse mi se pareá multu amabila. Odata copil'a ast'a mi a tramisu nesce glume politice pentru -- Gur'a Satului. Din momentulu acel'a mi-se resfirara tóte ilusiunile; si cõpil'a, pana atunce amabilá, nu mai avea neci unu farmecu pentru mine.

Femei'a si politic'a sunt dóue concepte contraste. Anim'a curata si inocenta femeiesca nu convine cu „sciinti'a esigintieloru.“ Pentru aceea femeiloru nimica nu le siede mai reu, decátu déca incepu a face politica.

Dar éta câ fara voi'a mea alunecai la politica. Sê parasimu dara numai decátu terenulu acest'a si sê vorbimu despre ce-va mai nou!

Ce este mai nou acuma decátu anulu ?

Nimica !!

E bine mai nainte de tóte sê ve poftescu anu nou fericitu! Dómn'a casei sê fia porure binedispusa, domnisiór'a sê nu se urésca neci odata, érá domnulu casei sê aiba totu de una ceea ce se numesce „nervus rerum.“ (Domn'a lui va binevoi sê esplice dómnei si domnisiórei intielesulu acestoru dóue cuvinte latinesci.)

In diu'a de anulu nou vi anuciu o scire pré interasanta pentru dvóst.e.

Am accentuatu mai de multe ori necesitatea unei carti de rogatiuni pentru secsulu frumosu alu nostru. Notitiile mele facute in respeptu'u acest'a fura primite cu caldura de catra publiculu cetitoriu, si mai multe dintre stimatele mele cetitórie mi-adresara scrisori recunoscatórie si multiamitórie.

E bine, in momentulu presinte me simtiescu fericitu, vanindu a vi spune, câ acést'a dorintia vechia a nóstra se va realisá in decursulu acestui anu in care intraramu.

Si acel'a carele vine sê faca acestu presentu de anulu nou secsului frumosu, e fratele Iustinu Popfu, cunoscutu bine publiculu romanescu din scrierile sale publicate in decursu de diece ani.

Nimene unu presentu mai delicatu n'ar fi potutu sê faca secsului frumosu, decátu a-i da -- o carte de rogatiune, — pentru aceea salutámu cu bucuria pe stimatululu nostru amicu intru realizarea întentiunii nóstre.

Femei'a e surisulu lui Domnedieu. Creata pentru indulcirea vietii omenesci, tramisa pentru alinarea doreriloru nóstre, inspirata de darulu sacru alu mangaiării, dins'a e menita pentru suplinirea defectuóseloru virtuti omenesci.

Dati dara in manile femeiloru carti de rogatiune si alte lecture morale, din cari sê-si póta perfectiuná virtutile !

Cu ocasiunea anului nou si „Famili'a“ avú fericirea sê primésca mai multe gratulatiuni de la cetitóriele sale si de la cetitorii sei. Unu june colaboratoriu alu nostru, acuma stipendistu la Parisu alu societatii „Transilvani'a“, amicululu nostru I. Lapedatu avú delicateti'a a ne suprinde cu urmatóri'a poesióra, intitulata „Familiei“ la anulu nou :

In óra fericita

Lumin'a o-ai vediutu

Si stéu'a ti aurita,

Luci candu te ai nascutu.

In Daci'a strabuna,

Cu musele-ai venitu,

Si ele-ti incununa,

Altariulu stralucitu.

P'altariulu teu prinóse,

Voru arde ne'ncetatu,

Câ artele frumóse,

La noi le-ai desteptatu.

In giurulu teu fecióre,

S'aduna si feciori,

Toti vinu ca sê te-adóre,

Cu cantece si flori.

Si tu le-areti Olímpulu,

Si-alu patriei Parnasu,

Ce multu, voind'o Simpulu.

Pustia ni-au remasu.

Ne duci pre la morminte,

Si trista plangi cu noi,

Strabune oser inte,

Si nume de eroi.

Ne 'nveti amoru de tíera,

Si-alu geniiloru sboru,

Si faci sê 'nviia éra,

Alu Daciei poporu.

Sê-ti fia dar' propice,

„Familia“-Apolonu!

Sê luci eternu ferice,

P'alu tierei orizonu!

Câ 'n óra fericita,

Lumin'a o ai vediutu,

Si stéu'a-ti aurita,

Luci candu te ai nascutu.

Dar destulu atât'a despre anulu nou, câ ci sonulu musicei ce strabate la audiulu meu mi-spune, câ intraramu in carnevalu, nu noi romanii, ci aceea carii din calindariu nu facu dogma.

Candu scriu aceste sîre, balurile inca nu s'au inceput, de aceea acum n'am sê vi vorbesc despre ele; dar in numerii viitorii vom face cîte o preambulare si in balurile din Pest'a.

Èr acuma sê mai sacrificâmu cîte-va sîre si literaturii!

Noutatea cea mai importanta in literatur'a natiunala e publicatiunea unei poeme epice de laureatul nostru Bolintineanu.

Titlulu poemei e „Traianid'a“, si „pentru cã teatrulu resbelelor Romaniloru contra Daciloru a fostu Transilvan'a; pentru cã romanii transilvani au simtiementulu originei lor, limbei lor, literaturii lor, datinelor lor; pentru cã sunt viteji si lupta cu putere si convingere pentru natiunalitatea lor“, — acest'a poema se dedica Romaniloru din Transilvan'a.

Aceptâmu finea acestei publicatiuni interesante, si atunce vomu sacrificã in fõia nõstra cîte-va pagine pentru apretierea acestei lucrãri poetice. O poema epica in literatur'a nõstra saraca in acestu genu, o poema epica scrisa de Bolintineanu, reclama cu totu dreptulu atentiunea nõstra si merita sê ne ocupâmu de dins'a mai seriosu.

De la veterani sê ne întõrcemu la teneri.

„Albin'a Pindului“ atrage atentiunea publicului a supra unui talentu june. Acest'a e C. Cârlova, nepotulu autoriului „Ruineloru Tergovistei.“

Din preludele acestui june poetu vomu reproduce numai unu sonetu scurtu, spre a probã, cã C. Cârlova are aplecare la poezia.

Èta sonetulu :

Vedi pe ceriulu azuratu
Dõue stele cum lurescu ?
Ochii mei s'au farmecat
De candu ele liurescu.

Langa schitulu intristatu,
Vedi doi mandrii crini cum crescu
Pe unu valu d'argilu formatu ?
Vedi-i albi cum se diarescu ?

Cele dõue mandre stele.
Ce zimbescu vederii mele,
Mi-sunt bietelesorori.

Èr crinii suflati de ventu,
Crucile de la mormentu,
Unde zacu aceste flori!

Si acuma asiu incheiã conversatiunea mea, de cumva dvostre nu m'ati intrebã ce-va si despre mod'a femeiesca.

Ce e nou in moda ?

Crinoline auguste, haine scurte.

Ferice de ele picioru mici, cã-ci mod'a cea mai nõua le-a scosu la lumina, si acuma potu fi admirate!

Iosifu Vulcanu.

CE E NOU?

** (Tabloulu de premiu alu „Familiei“) pentru semestrulu antãiu alu anului curinte e gata, si toti cei ce avura ocaziune a-lu vedé, admirara frumseti'a si genialitatea, ce caracterisãza acest'a compusetiune a pictorului Kolarz din Viena. Tabloulu, precum amin-

tiramu, represinta sublimulu momentu, in care mam'a si soci'a lui Coriolanu, dimpreuna cu alte matrõne din Rom'a, intimpinara pe eroulu resbunatoriu la portile cetãtii eterne; represinta acelu momentu. candu mam'a lui Coriolanu, gloriõs'a Veturia adresã fiului seu urmãtõriele cuvinte clasice, pastrate in istoriculu Titu Liviu: „Inainte de a te imbratisiã, vreu sê sciú, dẽca stau in fatia cu fiulu meu, sãu cu inamiculu patriei mele?“ Coriolanu petrõnsu de aceste cuvinte sublime, contemplandu figur'a vescedita de doreri a mamei sale, vediu in genunchi inaintea lui pe soci'a sa, si aruncandu o privire asupra celor doi baiati nevinnovati, i respunde cu anima sfãsiãta: „Mama, ai salvatu patri'a, dar ti-ai pierdu tu fiulu!“ — Nu vomu vorbi mai pe largu despre esecutarea acestei idei frumõse de catra artistulu nostru; onorabili nostri cet. voru fi pusi acusi in starea de a poté admirã insii-si acestu tablou grandiosu, care va servi spre decõrea ori si carui salonu. Espedarea se va incepe in prim'a fauru; totu atunce se voru tramite si celelalte tablouri prõnumerate, afara de „Davidu“, din care inca nu ni-au sositu esemplariile ordinate la Berlinu, dar in lun'a lui fauru voru sosi si acele, si atunci se va tramite si acelor domni prõnumeranti, carora in anulu trecut u li-a ajunsu.

** (Serbarea anului nou in Vien'a.) Societatea literaria sociala a studintiloru romani din Vien'a „Romania“ a srbatu ajunulu anului nou intr'unu otelu cu o festivitãte de osebita. Cu ast'a ocaziune s'a arãngiatu si unu concertu, alu caruia programu erã urmãtorulu: 1. „Romanu verde ca stejariulu“ de V. Alesandri, music'a de I. Vorobchieviciu, cantatu de corulu societãtii; 2. Trio pentru pianu, flauta si violoncelu de I. Haydu, esecutatu de I. Rossignol si N. Manussi ca õspeti si C. Dimitrescu; 3. Declamatiune de L. Muresianu; 4. „Banchetulu“, music'a de I. Vorobchieviciu, cuvintele lui G. Teutu, cantatu de corulu societãtii; 5. Duetu concertantu pentru violina si violoncelu de Leonard si Servais, esecutatu de R. Clencu si C. Dimitrescu. 6. Parabola compusa si declamata de G. Rusu; 7. „Steluti'a“ poezia de V. Alesandri, music'a de B. Florescu, cantata de Gavrilu Socoru; 8. Adiulu venatoriloru, music'a de Mendelsohn, cantatu de corulu societãtii; 9. Declamatiune de B. Kãteu; 10. Fantasia romana pentru violina de E. Candella, esecutata de R. Clencu; 11. Il zeffiro, music'a de Bellini, cantatu de Luigi Cervellini; 12. Romantia de A. Franchomme, Valse brillante de Seb. Lee si Doin'a, esecutate pe violoncelu de C. Dimitrescu; 13. Cuventare festiva, rostita de Aureliu I. Muresianu; 14. La 12 õre „Des tẽpta-te romane“, imnu natiunalu, cantatu de toti unisono.

** (De la Beiusiu) primiramu urmãtõriele sîre relative la festivitãtea tienuta de catra societatea de leptura a studintiloru romani de acolo la 25 debemvre 1868 intru memori'a fericitului si nemonitoriului episcopu Samuilu Vulcanu: „Dupa finirea missei solemne. tenerimea si õspetii invitati se adunara in sal'a gimnasiala, decorata a nume pentru acest'a festivitãte. In fruntea salei lucea portretulu mecenatului Samuilu Vulcanu, pe langa care se aninau dõue perdeles de velu; paratii erau decorati cu portretele barbatiloru nostri binemeritati. Dupa cantarea unui mersu natiunalu de orsiestru, dlu conducatoriu Teodoru Rosiu deschise festivitãtea cu o cuventare, salutandu pe õspetii adunati; urmã biografi'a lui Samuilu Vulcanu,

rostita de B. Deciu. apoi o disertatiune de A. Rubenescu; A. Tuducescu declamă versulu seu, B. Popu asîsdere; corulu vocalu, compusu din membrii M. Ferlieviciu, A. Rubenescu, I. Lucutia, I. Grigoroviciu, B. Popu, T. Maioru si L. Duda, umplu cu precisiune pauzele sub conducerea lui M. Ferlieviciu; in fine dlu conducatoriu incheia festivitaea cu o cuventare binestimta, — dar mai urma inca unu mersu gelnicu, executatu de orsiestru compusu din studintii M. Ferlieviciu A. Rubenescu, A. Campianu, A. Draganu, I. Paladi. Publiculu se imprascia ducandu cu sine cele mai vii sperantie pentru viitoriulu acestei junime brave. Unu ospe.

* * * (*Societatea Petru Maioru.*) In siedinti'a de la 7 ianuariu Toma Rosiescu vorbi despre jurisprudintia, — Fr. Longinu ceti o datina poporala intititata „Ospetiulu fecioriloru“, — Constantinu Coti declamă poesîa „Odata si acuma“ de I. Vulcanu.

Literatura si arte.

* * * (*O fôia a incetatu*), — de ocamdata. Dlu Iustinu Popfîu adreséza catra prenumerantii „Amvonulu“ intre altele, urmatóriele síre: „Pe langa tóte nisuintiele nóstre, si pe langa tóte silintiele puse si din partea tipografiei unde edâmu „Amvonulu“, nu amu potutu ajunge nici pana astadi acolo, ca sê potemu edá numerii singuratiei, déca nu cu mai multu, celu pucinu cu 2—3 septemane inainte de terminu, cum amu fostu promis, si cum ar trebui sê iésa intru adeveru o întreprindere ca acést'a. ca sê o póta avé cine ar dorî a se folosî de dins'a, de tempuriu la mana; mai luandu in socotintia, cá nu avemu nici unu prospectu. de a poté veni nici macaru pe anulu venitoriu in ordine cu fôia nóstra: dreptu aceea, nevoindu a ne discreditá inaintea on. publicu romanu, ne-amu hotaritu, nu a incetá „Amvonulu“ pentru totu de-una, ci numai a suspinde de o camdata continuarea lui pe anulu, care va urmá, pana la anulu 1870, pe candu sperâmu, cá vomu poté reincepe continuarea lui intre impr. giurári mai favorítórie.“

* * * (*Carte de rogatiune.*) Dlu Iustinu Popfîu anuncia, cá inca in decursulu anului venitoriu va dá sub tipariu o carte de rogatiune, cátu se póte de eleganta, pentru publiculu romanu mai cultu de ambele sece; salutâmu cu bucuria acestu opu in literatur'a nóstra.

* * * (*Poesia si prosa*), sub acestu titlu dlu Iustinu Popfîu vine sê publice o colectiune mai alésa a opereloru sale poetice si prosaice, publicate in decursu de diece ani prin foile publice. Invitarea la prenumeratiune va esi peste câte-va díle.

* * * (*Insciintiare.*) Fiindu cá pana la capetulu lui decemvre 1868, la tomulu alu doile din cuventáriele mele besericesci nu s'au insinuat prenumeranti cu numeru de ajunsu, pentru a poté da opulu sub tipariu, asié mi-iau voia de a estinde terminulu de prenumeratiune pana la finea lui ianuariu a. c. pre candu, déca nu s'aru aduná prenumeranti barem spre a poté acoperi specele tipariului, edarea acestui tomu II. nesmintitu se va sistá, si banii pana atunci incursi se voru retramite respektiviloru domni prenumeranti. Lugosiu 1 ianuariu 1869 Michaelu Nagy canonicu.

* * * (*„Transilvani'a“*), organulu asociatiunii transilvane, la prim'a ianuariu a aparutu in formatu mai

mare si mai corespundietoriu. Asié dara nu i mai lipseacu, decátu numai colaboratori si — prenumeranti.

* * * (*Inca o fôia!*) Afara de foile insirate in numerulu trecut sub titlulu „Diuaristic'a romana in anulu 1868“ in acel'a-si anu a mai aparutu inca la Bacâu unu diuaru intitilatu: „Calausulu“, redactatu de Branisteanu.

* * * (*„Perseveranti'a“*), mai tardîu „Democratulu“ acuma apare sub titlulu „Libertatea“, totu sub redactiunea lui Alesandru Candianu.

* * * (*Epopeia nátiunala.*) Unulu dintre junii nostri poeti, dlu V. Bumbacu a finitu o epopeia nátiunala intitilata: „Descalécarea lui Dragosiu in Moldov'a.“ Opu lu întregu, precum observa „Albin'a“ va aparé in cutare fôia nátiunala, care si-póte dedicá colónele sale numai literaturiei. Noi suntemu de parere, cá asemene opuri prin publicatiuni intrerupte pierdu din valórea lor; de aceea ar fi mai frumósu, déca stranepotii lui Dragosiu aru tipári pe specele loru întregulu opu in o brosiura seperata.

Din strainetate.

△ (*Omu cu trei mane.*) Sir Morrno, comandante de fregata, a adusu cu sine, de pe insulele numite Antile, unu omu, care are trei mane. Pe partea stanga are dóue mane, cari ambele sunt cu multu mai mici, decátu cea drépta, carea este desvoltata cu totul. Manele din stang'a inca sunt desvoltate, inse acele sunt slabe. Aceste dóue mane sunt crescute un'a langa alt'a, amendóue sunt asemine de mari, le póte miscá si numai un'a câte un'a, inse candu elu voesce a întreprinde ce va pe partea stanga, le întrebuintédia amendóue de odata. Omulu este de 34 de ani si se bucura de o sanetate estraordinaria.

△ (*Gubernulu interimala din Madridu*) a pusu potestatea suprema in manele lui Serrano, elu este totu odata incredintiatu a denumí pe ministrii, cari au sê guvernedita pana la intr'unirea constituantei. Gubernulu a dechiaratu de vacante mai tóte demnitátile militaresci. Comitétulu, carele prin triumfarea deplina a revolutiunei, a venit in fruntea guvernului, a decisu incetarea domniei Burboniloru, inse departarea reginei se aduce in legatura cu astfelu de fapte, cari — conformu legeri — sunt puse intr'o categoria cu furtulu. Isabel'a si a insusitu cu nedreptulu tóte bunuril corónei. Gubernulu spaniolu a decisu a recastigá tóte aceste bunuri si a întrebuintia tóte medilocoale pentru ca regin'a sê redece obiectele rapite. Deci regin'a este pusa sub procesu si tóta averea ei privata este confiscata. In palatiulu ei s'a si inceputu conscrierea obiecteloru; vestmintele cele scumpe, mobilele si alte recquisite ale ei sunt puse la licitatiune.

△ (*Família numerósa.*) Dílele trecute a repausatu in Manheim unu cive in etate de 87 de ani. La immormentarea lui au asistatu 19 copii ai sei, cari toti avendu familia, numerulu nepotiloru si alu stranepotiloru se urca la sum'a de 144.

△ (*Patriarculu de la Rom'a*) a provocatu pe toti episcopii necatolici, a se presentá la sinodulu ecumenicu, ce se va tiené in Rom'a. „Times“ respunde la acest'a provocare in urmatóriele: „Pap'a ne chiama la Rom'a, ca sê ne întórcemu la credint'i'a cea adeverata si sê ne emendâmu Inse noi cu asemine banavointia replicâmu santiei sale, cumca si noi dorimu, ca dinsulu sê se emendeze si sê se întórca la calea cea adeverata.“

△ (*O scena interesanta inaintea unui tribunalului.*) Nu de multu unu americanu cu numele Andrew Eefeld stete inaintea tribunalului din New-York; elu erá acusat, cá a atacatu pusunarele mai multoru caletori de pe vapórele, ce amblau la New-Port. Acusatul dechiará numai decátu, cumca dinsulu este gentleman, prin urmare nu póte suferi astfelu de acúări. Presiedintele: me rogu de ertare dlu meu, acést'a este unu astfelu de acúsare, in contra cáre'a — sum convinsu — cá te vei sci rectificá. — Acusatoriulu: Mi-ar placé sê me uitu in ochii acelor'a, cari ar cutediá sê acusedie pe unu gentleman cu astfelu de lucruri, precum este acést'a. Dupa ace'a se presinta trei martori, cari marturisescu pe largu, cá Andrew Lefeld (acusatulu intrerumpe si díce, mister Lefeld: me rogu sê me numiti asié,) apoi dara Mr. Lefeld si-a bagatu man'a in pusunariile caletoriloru, si pentru acést'a a si fostu domni'a lui datu afara de pe naia. — Presiedintele: Este adevveratu, cá ai fostu pusu afara? — Acusatul: De siguru acesti a me confunda cu cine-va. — Acuma vinu alti martori, cari asemine marturisescu, ca si cei de mai nainte. — Mr. Lefeld néga tóte. In urma vinu gentlemanii carii fusera jafuiti de Mr. Lefeld. Acusatul: Pe domnii acesti-a nu i-am vediutu nici odata. Dupa tóte aceste tribunalulu a dechiaratu pe Mr. Lefeld de vinovatu. — Acuma vine acusatulu éra-si la rendulu seu si díce: „Domniloru! io ve consideru pe dvóstra de gentlemani si credu cá nu veti nemici pre unu gentleman, dechiarandu-lu de jafuitoriu. Tóte si toti s'au conjuratu in contra mea. Dara io spunu pe onórea mea, cumca sum gentleman. Sciú io bine cá tribunalulu va judecá numai dupa informatiuni sinistre si prin urmare nici cá potu sperá, sê fíu absolvitu. Inse me rogu, ca acúsarea constatata sê nu se numésca „jafuire,“ ci o intreprendere, carea nu este introdusa nici intr'o lege. fünducá nu trebue plaitu contributiune dupa dins'a.“ — Ne luandu-se in consideratiune acést'a rogare, acusatulu fu condamnatu la arestu de unu diumetate de anu.

△ (*Lasamentul unei canteretie.*) In Berlinu acuma de curundu mori cantaréti'a Elisabet'a Van-Osch in etate de 78 ani. Ea, ce e dreptu, n'a fostu ce-va stea lucitória pe ceriulu artiloru, inse prin frumseti'a sa a facutu mare furóre pe binele Italiei si ale Germaniei. Acést'a cantaréti'a a manúatu pén'a cu o desteritate extraordinaria: a scrisu mai multi articoli in foile din Berlinu. Dómn'a Van-Osch, inainte de ast'a cu unu anu a trimisu unuí editoru din Berlinu, unu volumu colosalu de manuscríptu, pe langa acea stricta conditiune, ca acést'a sê nu cutedié a spune nimerui, despre cuprinsulu manuscríptului, de óre ce ea numai dupa mórtéa sa voiesce a se publicá acestu opu. Avendu odata trebuinta de parale, fu silita a-si vinde manuscríptulu pentru 400 de taleri, dechiarandu-se de nou, cá notitiile ei numai dupa mórté potu sê védia lumina. Editoriulu i-denegá ofertulu. Preste o luna inse mai tramise unu volumu de asemine marime cu celu d'antáiu: adaugere la memorialele ei de mai nainte. Cuprinsulu volumului din urma i-placú editorului si de locu lucumperá pentru 500 de taleri. De atunci si pana astadi nu s'a mai audítu nemica despre manuscríptele cantaretiei, cari altmíntre sunt pline de date picante si de alte lucruri interesante referitórie la barbatii mai de frunte ai Germaniei. Se díce, cá eroulu in aceste memoriale, este contele Bismark, sub numele: „Locutenintele Cupido.“ Editorulu respectivu — dupa mórtéa

dómniei Van-Osch — puse numai decátu sub tipariu acestu opu interesantu, inse dupa aparinti'a lui se confiscara tóte esemplariile. Acuma in Berlinu nu este nici unu objectu de discussiune mai interesantu, decátu memorialele cantaretiei Van-Osch. Se crede de comunu, cá acestu opu, numai pentru aceea a fostu confiscatu, fiindu cá in elu figuréda „locutenintele Cupido“ si „barbatulu Pschychei“ (clironomulu prusianu).

Feliurite.

(*Burs'a de Vien'a.*) Cine n'a fostu la bursa nici odata, acel'a nici ideea nu póte avé, cum se potu coduná intr'unu salonu dóue mfi de ómeni, toti infricati, mai infricati, decátu acei-a, pe cari-i ducu la locul de perdiare. Burs'a nu este altce-va, decátu o casa de penitentie permanenta, cu acea mica deosabire, cá pe acesti ómeni setosi de castigu si speculativi, nu-i compatimesce nimene. La burs'a de Vien'a nu poti intrá, decátu numai prin patronagiú, intocmai pe cum intrá Aene'a in iadu. Intrandu in edificíulu pomposu, carele este unu capu d'opera alu architecturei mai nóue, devini incantatu numai decátu. Acoperisiulu este facutu din stiela, carea concede sórelui, sê-si intinda radiele sale pompóse asupra capetelorú hamisite de bani. Partii i sunt colorati frumosu — tóte obiectele, ce se afla acolo, dau dovéda despre progresulu mintii omnesce, si despre diliginti'a secului XIX. Tóte obiectele din laintrulu edificíului sunt viale, numai ómenii, — fíntiele cele mai maretie ale creaturei — sunt palidi, ca cér'a. Toti de tóte partile te intréba, deca scii ce-va schimbare in politica, séu óre care lovitura de statu? — Si deca se intempla ce-va, ori unde in lume, atunci sê-i vedi, cum unii ambla, fugu la altii, si-fréca manele, éra altii ridu si se aréta prea indestuliti, dupa cum schimbarea este pentru séu in contra castigului lorú. Bancherii toti au locurile lorú la mediloculu salei unde ascépta cumperatori, ca sê-si póta vinde banii. Nimene din acesti speculanti, nu stá la unu locu, ci toti ambla ca furnicele, toti vendu si toti cumpera. Altcum deca cine-va intra acolo, carele nu este dedatu la viéti'a acést'a neliniscita si sgomotósa, acel'a abié apuca sê scape odata afara si nici cá mai doresce a merge inderetru in vecii veciloru. Ilustratiunea, carea decoréza pagin'a 5, represinta o scena. candu la burs'a din Vien'a a sositu unu telegramu, carele a anuciatu delaturarea vulturelui austriacu in Ungari'a.

△ (*Omnibusele cele d'antáiu.*) Pest'a, acestu orasiu poliglotu, nu a inaintatu in nemica asié, ca in numerulu omnibuselorú cu unulu si dóue etagiuri. Este de insemnatu, cá omnibusele aici sunt o institutiune nóua, astfelu, incátu sunt multi pestani, cari cugeta, cá acést'a este o inventiune unгурésca. Dara trebue sê scím, cá in Paris au fostu deja omnibuse mai nainte cu dóue sute de ani (1662), si inventatoriulu lorú este Pascal scriitoriulu „Cugetelorú“ si „Epistolelorú provinciali“, („Pensées et Lettres Provinciales.“) Primulu patronu alu acestei intrepinderi a fostu principele R o a n n e s, amículu lui Pascal; dinsulu a intinsu cele d'antáie midilóce pentru realisarea acelu planu. Cattrá principele se mai alaturara inea si altii, cari toti in compania au midilocitu de la regele concessiune cu dat'a 7. febr. 1862. Peste o luna, deminéti'a la 7 óre au plecatu omnibusele cele d'antáie, ca sê inlesnéca comunicatiunea unghurilorú diferite si indepartate ale

Parisului. Dintru inceputu nu erau, decâtu numa siepte omnibuse, tóte erau proveđiute câte cu optu siediuturi. Pretiulu de persona erá cinci sous, de unde si capetara si numele: „carosses de cinq sous.“ Fiecare caletoriu, carele voia sê intre in omnibus, avea sê tiena in mana cinci sous, cá-ci alcum nu erá primitu. Resultatulu a fostu colosalu. Perier — sór'a lui Pascal — scrise catra Arnould de Pomponne urmatoriele: planulu a succesu intr'atât'a, încátu omnibusele sunt incarcate de deminêti'a pana sér'a. Noi damele inca caletorim pe dinsele. Auneori dupa amedia-di astfelu de imbultiela este, încátu abie poti ajunge pana la carutia.“ — In seurtu tempu se poteau vedé omnibuse mai pe tóte stradele Parisului, inse dupa unu restempu de unu anu a trebuitu sê dispara si celu din urma omnibus, spiritulu aristocraticu alu acelei epoce le nimici cu totulu. Unu mandatu regescu a opritu sê intre in omnibus pe toti acei-a, cari nu faceau parte din clasea civiloru. Acestu mandatu a spusu apriatu, cá „soldatiloru, dâleriloru si servitoriloru“ nu li este concesu a se suí in omnibus. Astfelu venitulu a scadiutu pe dî ce mergea, intr'atât'a, încátu si ovesulu pentru cai inca costá mai multu, decâtu erau banii incursi. In urma toti intreprinditorii au abdîsu si omnibusele nu erau altu ce-va inaintea parisieniloru, decâtu unu obiectu de batjocura, si numai la inceputulu secului trecutu s'au infiintiatu éra-si omnibuse in Paris. Acuma sunt omnibuse in tóte orasiile mai inpopulate, si de multe ori se potu vedé in intr'insele caletorindu persóne, cari au si equipagiele loru proprie.

△ (*Domnitorii, cari si-au pierdutu tierele.*) Cre-demu a nu fi fara interesu publicu a însîrá aci numele acelor domnitori, cari in decursu de unu diumetate de secolu si-au perdutu tierele loru intrege séu numai o parte din ele. Loculu primulu-ocupa Napoleonu I., carele la 1825 a incetatu de a mai domni. Ferdinandu VII. — dupa ce s'a restituitu guvernulu spaniolu sub domnirea sa — si perde tóte coloniele din Americ'a. Iturbide imperatulu Mescicului se detronédia la anulu 1824. Turci'a in 1830 perde pe Greci'a. Regele de Olandi'a perde Belgiulu. Carolu Brunswick la 1830 este alungatu. Rusi'a perde Poloni'a intr'unu momentu. Don Miguel regele Portugaliei in 1833 este astrinsu a repasí. In 1848 cade Ludovicu Filipu; totu in acel'a-si anu abdice Ferdinandu V. Austri'a perde Ungari'a. In 1859 incéta domnirea principelui de Moden'a, a principesei de Parm'a si ceea a marelui principe de Toscan'a. Totu in acestu anu dispare si domnitoriulu de Haiti, Soulouque. La 1860 se alunga Franciscu II., regele de Neapolu, dupa doi ani Otto regele Greciei, éra la 1865 Cusa, domnitoriulu romaniloru. Franciscu Iosifu I. perde Veneti'a in 1866. Totu in acestu anu si-perdu tronurile: principii de Nasau, Brunswick si Hessen. Totu pe acelu tempu Masimilianu imperatulu Mescicului si-perdu tronurilu si viéti'a sa. — De atunci si pana asta-di a domnuitu pace atátu in Europ'a, cátu si in lumea cea nóua.

Gacitura de siacu.

De Fr. Longinu.

raiu.	-rulu	-ti'a	-ri	Fé	-ra	vi	Asi
me.	d'in	Pe	Pe	-é	sâ	ra,	mó
gu	d'in	ei	-ti'a	Multu	-ge	-rosu	chiaru
ceriu	Peu	-ri	rasiu	-lei	le	me-o	-o
-ti'a	cu	le	me	ân	-bi	dá	-mo
-tru	in	-i	al	-lei...	us	Fa	si
flori	ti'a	se	-me	maiu,	-o	a	Asi
iosu.	ru	de	Fé	nu-i	ne,	-ca	ce

Se póte deslegá dupa saritur'a calului.

Deslegarea gacituri de semne din nrulu 43:

Intr'o séra recorósa,
Dup'o dulce dî de maiu,
Candu luniti'a luminósa
Resarea de preste plaiu
Si cu bland'a sa lumina-
Scapetá din noru in noru,
Me primblam in o gradina
Intre flori cu dulce doru.

Impregiuru-mi floricele
Cu colori se desmerdau
Trandafiri si viorele
Mîi buchete resfirau;
Ér in drept'a mi o fetitia
Flóre gingasia 'ntre flori
Toctmai buna de lelitia.
Ca de dorulu ei sê mori.

Moise Tom'a.

Deslegare buna primiramu dela dómnele si domnisiórele: Mari'a Neagoie nasc. Valeanu, Anastasi'a Teodorescu nascuta Murgu, Veronica Peteanu nasc. Nemesiu; Laur'a Ionescu.

POST'A REDACTIUNII.

Dlui V. R. B. Novel'a a sositu dupa incheierea numerului. Multiamita si salutare.
Dsiórei E. C. Suprinderea placuta ne-a deobligatu multu.
Blasiu dlui St. P. Tramite-ni continuarea!

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Emericu Bartalits in Pest'a.